

PANNON-MAG-AGRÁR KFT.

A MAGBAN ŐRZÖTT MINŐSÉG

Facélia vetőmag termesztéstechnológia

A facélia (közönséges mézontófű) egyéves, 50–90 cm magas, szőrökkel borított növény. Szára üreges, felül elágazó, levelei szárnyasan szeldeltek. Virágzata folyamatosan nyíló, füzérszerű, világoskék színű. Termése egyrekeszű, négy magvú tok. A magja sűrű sorokban rücskös, ezermagsúlya 1,4–1,8 g. Magyarországon elsősorban vetőmagnak, zöldtrágyának, méhlegelőnek és takarmánynak (főleg silózva) hasznosítják.

Éghajlatigény

A facélia a zord fekvésű tájakat kivéve az egész ország területén sikeresen termeszthető. A virágzás idejéig a mérsékelt meleg csapadékos időjárás kedvező a számára. A virágzásig hullott csapadék mennyisége döntően befolyásolja a termésmennyiségét. Száraz tavaszon gyengén fejlődik, a növény alacsony marad. A virágzást követően a megtermékenyülés után az aszályos időjárásra kevésbé érzékeny.

Talajigény

A silány homok, a szivós, kötött agyag és szik kivételével mindenütt termesztendő. Legmegfelelőbb számára a mélyrétegű, jó vízgazdálkodású és tápanyagban gazdag vályogtalaj, amelyből vízszükségletét még szárazságban is fedezheti. A jó minőségű közép-kötött talajokon terem a legbiztonságosabban, azonban a sekély termőrétegű talajokon is kiváló termést hozhat. A nitrogénben dús talajokon könnyen megdől, ami betakarítási nehézségeket és terméscsökkenést okoz.

Elővetemény

A facéliamag nehezen tisztítható, ezért alapkövetelmény a terület kiválasztásánál az állomány gyommentessége. Gyommagokkal erősen fertőzött területre ne kerüljön. A vetésforgóba jól beilleszthető kalászosok, valamint nem istállótrágyázott kapások után. Előveteménye ne legyen pillangós, gyeptörés vagy istállótrágyázott növény. A facélia minden növénynek jó előveteménye.

Vetőmagtermesztésben 3 évig nem kerülhet önmaga után!

Tápanyagellátás

A facélia rövid tenyészidejű növény, ezért könnyen felvehető tápanyagokat igényel. Tápanyag igényét műtrágyákkal elégítsük ki. A foszfor műtrágyák hatásukat elsősorban a magtermés növelésében és az érés gyorsításában fejtik ki. A kálium műtrágya a szárat szilárdítja, a mag csírázóképességét fokozza. A növény megdőlésre hajlamos, ezért a nitrogén adagolására fokozottan ügyeljünk. A facéliának nitrogén műtrágyára elsősorban kora tavasszal van szüksége, amikor a talaj nitrogén-szolgáltató-képessége az alacsony talajhőmérséklet miatt mérsékelt. A foszfor és a kálium műtrágyát ősszel, a nitrogén műtrágyát tavasszal a vetést megelőző talajmunkák során juttassuk ki, vagy tavasszal vetést megelőzően juttassunk ki komplex műtrágyát.

Javasolt műtrágya mennyiség hatóanyagban:

Nitrogén(N) 34 kg/ha (max!)

Foszfor (P) 45-55 kg/ha

Kálium (K) 45-60 kg/ha

Vegetációs időszakban a virágkötődés fokozására foszfor és bór tartalmú lombtrágyákat alkalmazhatunk.

Talajművelés

A talaj-előkészítés előtt a legfontosabb feladat a terület kiválasztása. A facélia kémiai növényvédelme erősen korlátozott, ezért a gyomosodás mértékének csökkentése nagyon fontos. Ha a facélia vetését korán lekerülő növény után végezzük, (kalászos, borsó, egynyári szálas zöldtakarmány, stb.) akkor sekély tarlóhántás elvégzése javasolt. Minden egyes talajmunka után a talajt zárni kell. Fontos az őszi mélyszántás elmunkálása, hogy a tavaszi vetéshez ülepedett magágyat kapjunk. Talajtípustól függően 22-32 cm-es mélyszántást végezzünk. A nagy szártömeget visszahagyó és később lekerülő elővetemény után a megfelelő minőségű szántás érdekében a visszamaradt szártömeget szántás előtt aprítani kell. Még a jó minőségben elvégzett szárzúzás után is célszerű a táblát tárcsával megjáratni. A tavaszi szántás minden esetben káros a vízvesztés miatt. A tavaszi talajelőkészítésnél mindenkor törekednünk kell arra, hogy a talaj vetés előtt kellően ülepedett legyen. A facélia aprómorzsa, egyenletesen, simán elmunkált, barázda és bakhátmentes, „kertszerűen” elmunkált talajba kerüljön. Vetésig a talajt gyommentesen kell tartani. A vetőágy készítését március második dekádjában kezdjük. A művelés mélysége 4-5 cm-nél ne le-

gyen több. Lazább szerkezetű homok talajoknál elengedhetetlenül szükséges a simahenger használata. A henger egy-két órás késéssel kövesse a magágykészítő gépeket. Kötöttebb talajoknál a vetés előtti hengerezés elhagyható.

Vetés, izolációs távolság

A vetőmag célra termesztett facélia vetését március közepéig vagy március második felére ütemezzük.

A megkésett vetés csapadék nélkül, hiányos keléssel, tehát kellően meg nem erősödött növényállománnyal jár együtt, amelynek következménye az egyenletlen érés. A korai vetés szintén egyenletlen kelést, a kikelt növények megfázását, gyenge fejlődését okozza.

Sortávolság:	gabona, dupla gabona sortáv
Vetésmélység:	2–3 cm (könnyű talajokon 3–4 cm)
Vetőmag norma:	8–10kg/ha
Izolációs távolság (I. fok):	200 m, más facélia fajtától.

Növényvédelem

Engedélyezett készítménye nincs a kultúrának, ezért csak eseti engedéllyel lehet növényvédő szereket alkalmazni a facéliában. Kórokozók és állati kártevők a facéliában jelentős kárt nem okoznak, ezért a kémiai védekezés szükségtelen.

Gyomirtás:

A facéliát nehéz kezdeti fejlődés jellemzi, melynek időszakasza 25–30 napig tart. Ha ezalatt az időszak alatt a gyomok elnyomják a növényt, akkor érdemi magtermésre nem számíthatunk. Ezért szükséges hangsúlyozni itt is a vetés előtti mechanikai gyomirtás, majd a kelés utáni vegyszeres gyomirtás szükségességét. Az elgyomosodott kultúránál különösen a kakaslábű, vadzab, lapulevelű keserűfű, vadrepce, libatop, aran-ka fertőzési gócot kell mielőbb felszámolni.

Egyszikű gyomok ellen ajánlható szerek: AGIL 100 EC 0,6–1 l/ha, PANTERA 40 EC 0,8–1,5 l/ha, FUSILADE FORTE 0,8–1 l/ha, TARGA SUPER 1 l/ha. A készítmények kijuttathatók a gyomnövények 4–6 leveles fejlettségi stádiumában.

Kétszikű gyomok ellen ajánlható szerek: Cliopar 600 SL vagy Lontrel 600 SL, dózis: 0,15–0,2 l/ha. A gyomirtás időpontját a gyomnövény szikleveles vagy 2–4 leveles állapotára időzítsük. A facélia általában ilyenkor 6–8 cm magas, a növény az antociános színből zöld színre vált és levele viasszal fedett. 20 °C alatt a délutáni órákban célszerű permetezni. A vizes, harmatos állományt nem szabad gyomirtani. Eső után 3 napot várni kell, hogy a viaszréteg újra kialakuljon a növény felületén. A szerekkel a virágzás időszakáig védekezhetünk.

Betakarítás

A facéliát egyenletlen magérés jellemzi. A magok egy növényen, sőt egy virágzaton belül sem érnek egyszerre. A növény felső részén lévő magok érését ilyenkor nem várhatjuk meg, mert a túlérlett alsó virágzatban található magvak kiperegnek. Aratásra azt az időpontot kell pontosan megválasztani, amikor a legnagyobb mennyiségű, jó minőségű magtermést biztosíthatjuk. Ekkor a virágzat alsó egyharmada megbarnul, és a benne lévő első és második magok kávébarnára színeződnek. A virágzat alsó részén lévő magvak már érettek, a középső részen lévő magok rendre vágás után beérnek, a virágzat hegyén elhelyezkedő éretlenekre pedig nem lehetünk tekintettel. A facéliabetakarítás módja a kétmenetes betakarítás. Első menetben rendre vágjuk. Minél több értékes mag betakarítása érdekében harmatos, nedves állapotban kell a rendre vágást elvégezni. Erre a legalkalmasabbak az esti, éjszakai, hajnali órák. A rendre vágás során a tarlómagasság 10–15 cm legyen. A második menetben kombájnnal a cséplést a rend 9–12 napos száradása után kell megkezdeni és a lehető legrövidebb idő alatt befejezni, mert az esős szeles időjárás nagy kárt okozhat. Az általánosan használt kombájnok cséplőszerkezetén módosítani nem kell, viszont aprómag rostát alkalmazunk. A rendről történő kombájnolásnál ne törekedjünk tiszta mag begyűjtésére, mert ez esetben nagyobb lesz a betakarítási veszteség. A csírázóképesség megőrzése érdekében és a befülledés elkerülésére a kombájntiszta anyagot mihamarabb engedjük át fölöző rostán.

PANNON-MAG-AGRÁR KFT.

székhely: 9200 Mosonmagyaróvár, Tölgy u. 12.

tel.: +36 30 722 20 42, +36 70 312 79 89, +36 30 372 30 77

e-mail: pannonmag@gmail.com

web: www.pannonmag.hu

